

Vlaanderen
is diervriendelijk

Huisdierwijzer halsbandleguaan

▲ *Crotaphytus collaris*

////////////////////////////////////

HUISDIERWIJZER: HALSBANDLEGUAAN

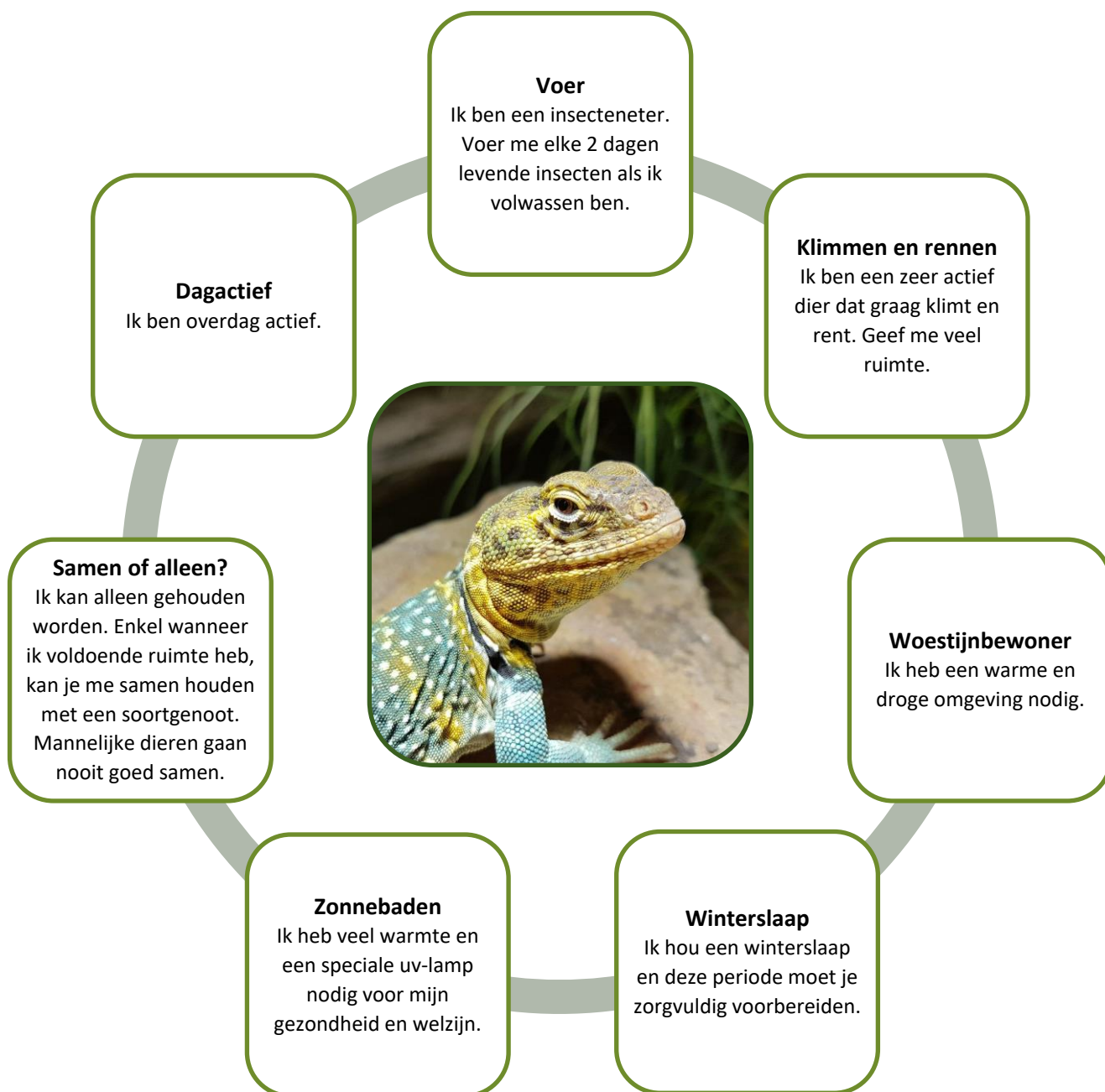
Crotaphytus collaris

////////////////////////////////////

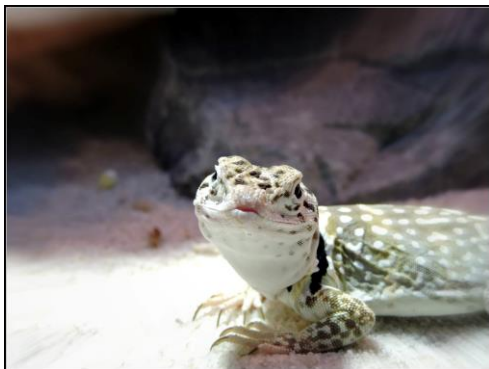
INHOUD

1	Overzicht	3
2	Natuurlijk gedrag en behoeften	4
3	Huisvesting en verzorging	5
3.1	Huisvesting	5
3.1.1	Gezelschap	5
3.1.2	Bodembedekking en inrichting	6
3.1.3	Temperatuur	6
3.1.4	Water en de luchtvochtigheid	6
3.1.5	Uv- en warmtelamp	7
3.1.6	Dagelijks lichtritme en de seizoenen	7
3.1.7	Verrijking	8
3.2	Voeding	8
3.3	Verzorging	9
4	Gedrag en omgang met het dier	9
5	Gezondheid	10
5.1	Voortplanting en bijhorend gedrag	10
5.2	Meest voorkomende gezondheidsproblemen	11
6	Aankoop of adoptie.....	13
7	Kosten	14

1 OVERZICHT

2 NATUURLIJK GEDRAG EN BEHOEFTE

De halsbandleguaan (*Crotaphytus collaris*) is een reptiel dat behoort tot de familie van halsbandleguanen (*Crotaphytidae*) waarvan er in Vlaanderen drie soorten als huisdier mogen worden gehouden, met name twee soorten van het geslacht *Crotaphytus*, de *Crotaphytus collaris* en *Crotaphytus bicinctores* en een soort van het geslacht *Gambelia*, de *Gambelia wislizenii* (meer info: [Positieve lijst reptielen](#)). Hier worden enkel de kenmerken, huisvesting- en verzorgingsnoden van de *Crotaphytus collaris* en zijn ondersoorten beschreven. De halsbandleguaan is een woestijn- en steppebewoner oorspronkelijk afkomstig uit het zuidwesten van de Verenigde Staten en Noord-Mexico.

In natuurlijke omstandigheden leeft deze kleurrijke hagedis in een droog, rotsachtig gebied met weinig vegetatie. De dieren bewegen zich voornamelijk op de bodem en verschuilen zich tussen rotsspleten en onder struikgewas. Het klimaat in het natuurlijk leefgebied kenmerkt zich door grote temperatuurverschillen overdag en 's nachts en tussen de seizoenen. Tijdens de zomer heerst er overdag een temperatuur tot 50 °C, in de winter daalt deze soms tot onder 0 °C en gaan de dieren in winterslaap (hibernatie) om te overleven. De natuurlijke vijanden van de halsbandleguaan zijn (roof)vogels en slangen.

Halsbandleguanen zijn overdag actief en besteden een groot deel van de tijd aan zonnen. Zoals alle reptielen zijn halsbandleguanen koudbloedig en regelen ze de lichaamstemperatuur door actief de warmte of koelte op te zoeken. De warmte versnelt het metabolisme en helpt zo met de processen in het lichaam zoals de vertering.

De halsbandleguaan is een carnivoor (insectivoor) die in het wild jaagt op allerlei soorten insecten, maar ook op grotere dieren zoals kleinere hagedissen of muizenjongen. De halsbandleguaan is zeer actief en snel en kan op de twee achterpoten lopen, waarbij hij zijn staart gebruikt als steun. Dit gedrag is meestal niet te zien in gevangenschap, omdat de meeste terraria niet genoeg ruimte voor zo een sprint bieden. In andere gevallen verstart het dier en gebruikt het camouflage om zich met de achtergrond te vermengen en zo te ontsnappen aan vijanden.

Halsbandleguanen worden geslachtsrijp tijdens hun eerste levensjaar. Na hun tweede levensjaar worden mannelijke dieren territoriaal en verjagen ze andere mannelijke soortgenoten uit hun terrein. Vrouwelijke halsbandleguanen vertonen dit gedrag minder en lopen gewoonlijk doorheen de territoria van mannelijke dieren.

Een volwassen mannelijk dier is 20 tot 36 cm groot, de vrouwelijke dieren zijn iets kleiner. De halsbandleguaan heeft een grote kop in verhouding tot het lichaam en heeft krachtige kaken. Het dier dankt zijn naam aan de kenmerkende brede, zwarte banden op de schouders en nek. Mannelijke dieren kunnen allerlei opvallende kleuren hebben, van blauwgroen tot rood-oranje met een lichtbruine kop. Tijdens het paarseizoen verschijnen witte, gele of gouden vlekken en orangerode banden op hun lichaam. Vrouwelijke dieren hebben een geheel lichtbruin tot -grijze kleur, tijdens het paarseizoen verandert hun huidskleur naar roze met rode vlekken. Mits een goede verzorging en huisvesting kunnen halsbandleguanen tot 10 jaar oud worden.

Indeling in het dierenrijk

Rijk	<i>Animalia</i> (Dieren)
Stam	<i>Chordata</i> (Chordadieren)
Klasse	<i>Reptilia</i> (Reptielen)
Orde	<i>Squamata</i> (Schubreptielen)
Onderorde	<i>Lacertilia</i> (Hagedissen)
Infraorde	<i>Iguania</i> (Leguaanachtigen)
Familie	<i>Crotaphytidae</i>
Geslacht	<i>Crotaphytus</i>
Soort	<i>Crotaphytus collaris</i>

3 HUISVESTING EN VERZORGING

3.1 HUISVESTING

Een volwassen dier heeft een [terrarium](#) nodig van **minimaal 60 x 45 x 45 cm** (lengte x breedte x hoogte). Voor een koppel of één mannelijk dier met twee à drie vrouwelijke dieren voorzie je een terrarium van **minimaal 100 x 50 x 50 cm** (lengte x breedte x hoogte). [Voldoende ruimte en grondoppervlakte](#) zijn nodig voor deze zeer actieve hagedis. Hoe groter het terrarium, hoe beter je voldoet aan de behoeftes van je halsbandleguaan.

Door een enkel ventilatierooster aan de bovenkant van het terrarium kan er in het terrarium genoeg ventilatie zijn, maar voorkom tocht. Halsbandleguanen zijn gevoelig voor tocht en luchtwegen- en ademhalingsklachten. Voorzie het terrarium van een goed sluitende overkapping om te voorkomen dat het dier zich aan de rand optrekt en ontsnapt. Plaats het terrarium op een stevige ondergrond en op een rustige plaats. Trillingen kunnen voor stress zorgen. Voorzie een [achterwand](#) in het terrarium, dan voelt het dier zich beschermt en veilig.

In het terrarium moeten **per dier** aanwezig zijn:

- een zonneplaats op grote boomstammen en/of rotsen met een [uv-](#) en [warmtelamp](#) erboven
- een koelere plek met rotsen en/of boomstammen
- minstens twee schuilplaatsen: één op een warme en één op een koele plek
- Voldoende loop- en graafruimte en enkele lage verhogingen
- een thermometer
- een thermostaat voor temperatuurregeling
- een diepe laag bodembedekking
- Een hygrometer om een luchtvochtigheid van maximaal 50% in het terrarium te garanderen
- een klein ondiep [waterbad en of –schaal](#)

3.1.1 Gezelschap

Een halsbandleguaan kan goed **alleen** gehouden worden. Een **koppel** (man/vrouw of twee vrouwelijke dieren) of **groep** dieren (een man + twee vrouwelijke dieren) is mogelijk, mits je voor elk dier een aparte schuilplek in de warme en koele zone in een groot terrarium voorziet. Meerdere **mannelijke dieren** samen worden onderling meestal erg agressief - ze vechten tot de dood – en worden dus **niet samengehouden**.

3.1.2 Bodembedekking en inrichting

Hou de bodem droog en proper. Als [bodembedekker](#) is een diepe laag calciumzand of kokosvezel en papier geschikt. Omdat halsbandleguanen tunnels of een hol in de bodem graven, voorzie je een **voldoende diepe laag bodembedekker**. De dieren durven weleens het substraat oppikken tijdens het vangen van een prooi, dus gebruik geen fijne bodembedekkers zoals zand of houtschaafsel. Gebruik ook geen dennenboom- en cederhoutkrullen en krantenpapier, want die zijn mogelijk giftig. Als ze daartoe de gelegenheid krijgen, zullen ze gangen maken in de diepe bodembedekking en zich daarin 's nachts terugtrekken. Tegenwoordig is er in de reptielenspeciaalzaak speciaal voor het terrarium ontwikkelde kneedbare klei verkrijgbaar. Met dit modeleerbaar materiaal kan je rotsstructuren en gangen maken door toevoeging van water en het wordt na het uitdrogen bestrooid met zand voor meer textuur.

Halsbandleguanen zijn exploratief en erg actief en hebben de voorkeur voor een verblijf met **veel vloer- en klimruimte en graafmogelijkheden**. Ze zijn van nature bodembewoners maar ze klimmen ook goed en zitten erg graag hoog op verhogingen om de omgeving te overzien en te rusten en zonnen. Besteed aandacht aan zonneplekken met [lage platte rotsen en boomstammen](#). Met een horizontaal geplaatst stuk hout of een platte steen onder de warmte- en lichtbron kan het dier zelf bepalen hoe dicht het bij de lampen zit. Jonge dieren hebben veel schuilplekken nodig.

Zet zware stenen, rotsen en/of bloempotten altijd direct op de bodem van het terrarium, nooit op de bodembedekking. Zo voorkom je dat de stenen kantelen als het dier in de bodembedekking graaft, en voorkom je dat het dier gewond raakt. Voorzie "opstapmogelijkheden" waar hun nagels grip op hebben zodat ze een iets hoger gelegen plek zoals een rots kunnen bereiken. Hou er rekening mee dat de elementen in het terrarium het gewicht van de volwassen hagedis moeten kunnen dragen.

3.1.3 Temperatuur

Voor de halsbandleguaan moet 's nachts de [temperatuur](#) minimaal boven 15 °C blijven, ideaal is dit **18 tot 20 °C** en overdag mag die oplopen tot **25 tot 35 °C** in de koude delen van het terrarium. Met een tijdsklok kan je de temperatuur 's nachts aanpassen. Op de lokale **zonneplaats** moet de temperatuur oplopen tot **43 à 46 °C**. Een thermometer in het terrarium is noodzakelijk, zodat je de minimum- en maximumtemperatuur goed kan opvolgen. Om oververhitting te voorkomen plaats je het terrarium nooit volledig in direct zonlicht.

3.1.4 Water en de luchtvochtigheid

Voor een halsbandleguaan die van nature in een droge (woestijn en steppe) omgeving leeft, moet de [luchtvochtigheid](#) in het terrarium **tot 50%** bedragen. Een hogere luchtvochtigheid kan aanleiding geven tot luchtwegen- en ademhalingsklachten. Met een hygrometer kan je de luchtvochtigheid controleren. **Besproei het terrarium enkele malen per week 's ochtends met water uit de plantenspuit**, zodat ze de druppels kunnen drinken. Te weinig sproeien in het terrarium kan voor uitdroging en constipatie zorgen.

3.1.5 Uv- en warmtelamp

Een halsbandleguaan is actief tijdens de dag, en daarom is een lichtbron zoals een [uv-lamp](#) onmisbaar voor de gezondheid van je dier. Met name uv B-licht is cruciaal voor de aanmaak van vitamine D3. De uv-lamp en warmtelamp moeten, afhankelijk van het type lamp, van op 20 tot 30 cm rechtstreeks op de lokale zonneplaats van het dier schijnen. De afstand is echter mede afhankelijk van het type lamp en de wattage. Volg dus altijd de aanwijzingen in de bijsluiter. Ideaal zijn er meerdere niveaus onder de lamp, zo kan het dier door middel van een lange horizontale boomstam of platte steen onder de lamp dichterbij of verder van de lamp gaan zitten. Om te weten of er voldoende uv-licht is, kan je een uv-spectrummeter gebruiken of de uv-lamp tijdig vervangen zoals is voorgeschreven in de bijsluiter. Glas en plastic houden uv-straling tegen. Terrariums met roosters laten wel uv-licht door van de lamp die erboven geplaatst wordt of van het zonlicht. Een rooster wordt ook gebruikt omdat het dier dan niet bij de lamp kan komen en zich niet kan verbranden. Een [warmtelamp](#) is **eveneens noodzakelijk**.

Zorg dat het dier zich niet rechtstreeks of onrechtstreeks kan verbranden: er moet absoluut vermeden worden dat de halsbandleguaan aan een warmte- of lichtelement kan komen. Daarom worden lampen best in een afzonderlijk compartiment van het terrarium geplaatst, bijvoorbeeld door een rooster aan te brengen tussen leefruimte en lampgedeelte. **Voorzie daarnaast zeker schuilplekken op een warme én koele plaats** waar de halsbandleguaan beschutting kan vinden voor het licht en/of warmte.

3.1.6 Dagelijks lichtritme en de seizoenen

Halsbandleguanen hebben in de **zomer** elke dag **12 tot 14 uur daglicht** en **12 tot 10 uur duisternis** nodig. Met een tijd klok kan je het aantal lichturen per dag nauwkeurig regelen.

Als de temperatuur in hun natuurlijk leefmilieu sterk daalt, dan gaat deze diersoort in natuurlijke omstandigheden in een **winterslaap**. Voor gezonde halsbandleguanen in gevangenschap moeten deze omstandigheden eveneens nagebootst worden. Het is belangrijk dat de dieren in optimale conditie zijn voor ze in winterslaap gaan. Niet fitte dieren worden beter in een apart terrarium gehouden. Tijdens deze periode zijn de dieren inactief en eten ze niet. De temperatuur en de lichturen moeten geleidelijk verminderen. Dat is een delicaat proces, dus ga vooraf ten rade bij kenners van de diersoort, een dierenarts met kennis van reptielen of de handelaar waarvan je de dieren hebt gekocht.

In het algemeen zijn er enkele aandachtspunten bij het houden van een winterslaap:

- De tijdsduur is afhankelijk van de leeftijd: gezonde volwassen dieren houden een winterslaap van 8 tot 10 weken, **jonge dieren tot de leeftijd van 1 jaar geef je beter nog geen winterslaap.**
- Maak het terrarium vooraf volledig schoon, vervang de bodembedekking en de resten van mest en voedsel, voorzie een hol met een beetje water. Plaats het terrarium op een rustige plaats waar niet veel beweging is.
- Het aantal lichturen moet geleidelijk verminderd worden: over een periode van 3 weken verminder je stapsgewijs (van 14 naar 12 uur, van 12 naar 10 uur...) het aantal lichturen tot maximaal 6 uur daglicht per dag.
- Bouw gelijktijdig zeer geleidelijk de voeding af, van eenmaal om de 2 dagen naar eenmaal om de 3 dagen, ...). Geef na anderhalve week geen voeding meer. **In de 2 weken voor de winterslaap mogen de dieren niet meer eten, om het darmstelsel compleet te ledigen.** Dit laatste is cruciaal, en hier niet aan voldoen kan dodelijk zijn voor het dier.
- Ook de temperatuur moet geleidelijk verminderd worden: de winterslaap wordt gehouden bij een temperatuur van minimaal 7 °C tot 12 °C. Bij hogere temperaturen worden ze wakker, **bij een temperatuur onder 7 °C sterven ze.**
- Controleer elke 3 dagen of de dieren nog slapen. Als het dier wakker wordt is dit geen probleem, wanneer het echter meer gebeurt, haal hem dan uit zijn winterslaap door de temperatuur weer te verhogen naar een normaal niveau.
- Voer de voeding, aantal uren voeding en temperatuur na de winterslaap zeer geleidelijk weer op.

3.1.7 Verrijking

Door nieuwe prikkels te geven stimuleer je het dier en doorbreek je zijn dagelijkse routine. Verrijking¹ kan bijvoorbeeld bestaan uit het variëren van schuil- en ligmogelijkheden. Maak slim gebruik van de beschikbare ruimte om het terrarium complexer te maken. Als het dier een goed verblijf heeft, zal het zich beter ontwikkelen en actiever zijn. Vliegende insecten stimuleren het voedselzoekgedrag en kunnen dienen als voedselverrijking.

Verdiep je in de kenmerken van zijn natuurlijke omgeving om nog meer tegemoet te komen aan de behoeften en interesses van je dier. Let goed op wat het dier prettig vindt, want ieder dier is uniek. Het is een goed teken als het onderzoekend en nieuwsgierig is. Kijk dagelijks naar het dier om zijn gedrag en zijn behoeftes te leren kennen. Een passief dier dat weinig gebruik maakt van de ruimte, is mogelijk ziek of geeft aan dat de omgeving niet goed voldoet of te koud is. Naar manieren zoeken om het leven van je dier te verrijken is leuk, zowel voor mens als dier!

3.2 VOEDING

Halsbandleguanen eten hoofdzakelijk of uitsluitend **insecten of andere geleedpotigen en larven en wormen**. Probeer het dier zo gevarieerd mogelijk te voeren met krekels en sprinkhanen, maar ook wasmotlarven en meelwormen. Ook vliegende insecten zoals motten worden zeer gesmaakt. In de dierenwinkel zijn verschillende maten van insecten te koop, van zeer klein tot groot. Het is belangrijk dat je de juiste maat kiest in functie van de grootte (leeftijd) van je halsbandleguaan. Een vuistregel is dat de insecten niet groter mogen zijn dan de breedte van de kop van je halsbandleguaan, informeer hiervoor in de dierenwinkel. Sommige individuen lusten ook fruit of bladgroenten, maar overdrijf hierin niet.

Het dieet moet gevarieerd zijn en minstens 6% calcium en een uitgebalanceerde mengeling van vitaminen bevatten. Strooi daarom **extra vitamine- en mineralenpoeder** over de insecten. Jonge dieren voer je dagelijks kleine insecten tot de leeftijd van 1 jaar. Voer volwassen dieren elke twee dagen. Bepoeder de insecten en wormen wekelijks met het vitamine- en calciumpoeder. Voer ze bij voorkeur 's ochtends. Om bijtonden van insecten te voorkomen verwijder je kort na het voeren de overlevende insecten of voorzie je voedsel voor de insecten. Vliegende insecten worden erg gewaardeerd en kunnen dienen als voedselverrijking.

Wat voer je een halsbandleguaan?

Altijd voeren	Met mate voeren	Niet voeren
100% dierlijk: levende insecten zoals sprinkhanen, krekels, motten...	Vette insecten zoals meelwormen, wasmotlarven	Champignons, mais, wortels, bloemkool, broccoli, spinazie, (ijsberg)sla
	Fruit en bladgroenten	Koriander
		Citrusvruchten

¹ Via voedsel of kunstmatige voorwerpen, inrichting van het verblijf, geuren of interactie met soortgenoten of andere diersoorten nieuwe en positieve prikkels aan het dier aanbieden om de kwaliteit van het leven van in gevangenschap gehouden dieren, te verbeteren.

3.3 VERZORGING

Dagelijks

- Verwijder de uitwerpselen
- Controleer hoeveel er gegeten is
- Verwijder voederresten en dode insecten, verwijder niet gegeten levende insecten
- Geef nieuw voer (afhankelijk van de leeftijd)
- Bekijk of de halsbandleguaan er gezond uit ziet en zich normaal gedraagt
- Vervang te natte of vuile bodembedekking, vooral rond de waterschaal
- Reinig de drinkbak en geef vers drinkwater
- Controleer de temperatuur, de luchtvochtigheid en de werking van de uv- en warmtelamp en hygrometer

Minstens één keer per week

- Reinig indien nodig de schuilplekken en rotsen met een vochtige hete doek

Een aantal maal per jaar

- Reinig het terrarium volledig
- Plaats het dier hiervoor in een tijdelijk onderkomen
- Verwijder alle attributen en de bodembedekking
- Reinig en ontsmet het terrarium en de attributen grondig met een oplossing van koud water en 10% javel (100 ml/1 liter water). Spoel goed na met zuiver water om javelresten te verwijderen. Laat alles goed drogen en voeg nieuw substraat toe

4 GEDRAG EN OMGANG MET HET DIER

Halsbandleguanen zijn actief, nieuwgierig en exploratief, maar ook van nature schuw en zenuwachtig en zijn daarom vooral mooie kijkdieren. Ze hebben een voorkeur voor een gevarieerd verblijf dat mogelijkheden tot beweging, zonnebaden en rusten geeft. Voorzie daarom een terrarium met veel vloerruimte en diverse structuren zoals tunnels, hopen en lage klimgelegenheden.

Dagelijkse verzorging en aandacht kunnen ervoor zorgen dat het dier je leert vertrouwen. Let wel, ieder dier is verschillend! Zoals met veel diersoorten zijn jonge en mannelijke dieren agressiever, maar naarmate ze ouder worden, worden ze kalmer. Hou echter in het achterhoofd dat elk dier kan bijten, krabben of slaan wanneer het nerveus is of zich bedreigd voelt of schrikt.

Halsbandleguanen worden bovendien meestal niet graag opgepakt. Ze zijn snel, vinnig en kunnen goed springen en hebben bovendien een stevige beet en scherpe nagels. Daarom is het belangrijk om het dier op de juiste manier op te tillen. Neem het rustig op en ondersteun daarbij het borst- en staartdeel met één hand, waarbij je de poten vrijlaat, en gebruik je andere hand om te voorkomen dat het dier ontsnapt. Neem halsbandleguanen nooit enkel bij de staart vast, want dan kan die afbreken en die groeit - in tegenstelling tot bij sommige andere reptielen- niet terug aan. Hou het dier zeer stevig vast en kijk uit voor de tanden. Tik niet op het glas, sla niet met deuren of pak het dier niet onverwachts op en raak het niet onverwachts aan, zo voorkom je onnodige stress.

Halsbandleguanen kunnen drager zijn van o.a. salmonella. Mensen met een zwakke immuniteit vermijden daarom best het contact met deze reptielen. Voor de gezondheid van mens en dier is een goede hygiëne in het terrarium belangrijk, en moet je na het hanteren altijd je handen wassen.

5 GEZONDHEID

5.1 VOORTPLANTING EN BIJHOREND GEDRAG

Ga na of je verantwoordelijke kopers hebt voor de jongen voor je begint te kweken.

De geslachtsbepaling bij halsbandleguanen is relatief gemakkelijk vanwege de opvallende uiterlijke verschillen (huidskleur) tussen mannelijke en vrouwelijke dieren. Daarnaast hebben mannelijke dieren een dikkere staartbasis door de verdikkingen aan beide zijden van de cloaca (opening voor de staart) waar de hemipenissen zitten.

De geslachtrijpheid wordt bereikt in hun eerste levensjaar. Jongvolwassen mannelijke halsbandleguanen hebben tot de leeftijd van 2 jaar geen territorium. Nadien worden ze territoriaal en verjagen ze mannelijke rivalen van hun terrein. Vrouwelijke halsbandleguanen vertonen dit gedrag minder en lopen doorgaans doorheen de territoria van mannelijke dieren.

Voor halsbandleguanen begint de paartijd in natuurlijke omstandigheden na de winterslaap. Deze omstandigheden moeten in gevangenschap nagebootst worden, maar dat is ook een delicaat proces dat gevaarlijk is voor de halsbandleguaan als het niet goed wordt uitgevoerd. Wacht ook voor het kweken met een vrouwelijke halsbandleguaan tot ze volledig volgroeid is (2 jaar) en in goede conditie is, om problemen bij het leggen van de eieren te voorkomen.

Zowel mannelijke als vrouwelijke halsbandleguanen veranderen tijdens de paarperiode van huidskleur om de leden van het andere geslacht aan te trekken. Mannelijke dieren imponeren vrouwelijke dieren met de schitterende kleuren van hun vlekken en banden. Vrouwelijke dieren communiceren hun paringsbereidheid via de roze en rode vlekken op de huid. Tijdens de paarperiode neemt de agressie bij mannelijke dieren toe en komen onderlinge conflicten veelvuldig voor.

De hofmakerij van de mannelijke halsbandleguaan is indrukwekkend. Vooraf het paarritueel maakt de mannelijke halsbandleguaan het vrouwelijke dier het hof door heftig te knikken met de kop, waarop het vrouwelijke dier reageert door zich op de voorpoten op te drukken. Nadien rent hij rond het vrouwelijk dier om zijn geursporen (feromonen) te verspreiden. Tijdens het paarritueel bijt de mannelijke halsbandleguaan het vrouwelijke dier in de nek en klimt hij op haar rug. Ze kunnen meerdere malen paren.

Na de paring duurt het ongeveer 6 tot 8 weken voordat de 1 tot 13 eieren gelegd worden, gemiddeld zijn het er zes. Tijdens de dracht zal de vrouwelijke halsbandleguaan meer honger hebben en zal ze op zoek gaan naar een geschikte legplaats voor haar eieren. Als je wil kweken met je vrouwelijke halsbandleguaan, dan moet je op voorhand in het terrarium een legbak voorzien. Ook zonder paring kan ze behoefte hebben om eieren te leggen en het is daarom aangeraden altijd een legbak in het terrarium van vrouwelijke dieren te voorzien. De bak moet minstens 50 x 50 cm lang en hoog en 40 cm diep zijn, en moet gevuld zijn met een vochtige bodembedekker. De eieren kunnen eventueel in een broedstoof worden uitgebreed bij een temperatuur van 28 °C. Afhankelijk van de temperatuur komen de jongen na 40 tot 60 dagen uit het ei.

De jongen zijn miniatuurversies van de ouderdieren en zijn vanaf het uitkomen volledig zelfstandig. Jonge dieren kunnen in groep gehouden worden en ze worden in dezelfde omstandigheden als de ouderdieren gehouden in een bak of terrarium met veel ruimte en **zeer veel schuilmogelijkheden**. Om kannibalisme te voorkomen mogen ze niet samen worden gehuisvest met volwassen halsbandleguanen. Jonge dieren vervellen tijdens de groei regelmatig. Besproei het verblijf dagelijks met water uit de plantenspuit om het vervellen te vergemakkelijken. Het jachtinstinct ontwikkelt zich pas na een paar dagen of zelfs een week, wacht dus met voeren van bv. een kleine worm of larve tot dag twee of drie. Vanaf week 3 kan je beginnen met het voeren van kleine insecten. **Verwijder niet gegeten levende insecten onmiddellijk na het voeren om vraat door het insect te voorkomen** en hou het verblijf proper. Voer ze dagelijks tot de leeftijd van 1 jaar.

5.2 MEEST VOORKOMENDE GEZONDHEIDSPROBLEMEN

Kijk voor de aankoop van een dier uit naar een dierenarts die ervaring heeft met reptielen. Een gezonde halsbandleguaan:

- heeft een egale huid met een heldere kleur
- een goed gevulde buik
- heldere ogen
- een schone neus

Afwijkingen in gedrag, uitwerpselen, ademhaling of verkleuringen kunnen op ziektes wijzen. Contacteer bij twijfel altijd een dierenarts.

Veel voorkomende gezondheidsproblemen bij halsbandleguanen zijn:

- **Metabolic Bone Disease (MBD)**
Symptomen: vertraagde groei, vergroeiingen, zwakke botten en verdikte gewrichten, vaak aan het kaakgewricht, verlamming, incontinentie² of constipatie³.
MBD komt voor bij zowel dieren in groei als bij volwassen dieren. Bij dieren in de groei wordt het ook wel rachitis genoemd. Het ontstaat door een tekort aan uv-B-straling, die nodig is voor een goede opname van calcium. Calciumrijke voeding en goede uv-B-lampen zijn absoluut noodzakelijk om de aandoening te voorkomen.
- **Dystocia bij vrouwelijke dieren (legnood)**
Symptomen: onrustig gedrag, zoeken naar een geschikte nestplek, niet eten, een verdikking ter hoogte van het achterlichaam. In een later stadium: verlamming, spiertrillingen en aanvallen.
Vrouwelijke halsbandleguanen blijven reproductief actief, zelfs zonder de aanwezigheid van een mannelijk dier, zodat er zich problemen met de eileg kunnen voordoen bij vrouwelijke dieren. Contacteer onmiddellijk de dierenarts bij tekenen van onrust bij vrouwelijke dieren. Een permanente legbak in het terrarium van een vrouwelijk dier is aangeraden, want ook zonder paring kan ze behoefte hebben om eieren te leggen. De eieren zijn dan wel steriel.
- **Luchtwegenklachten**
Symptomen: lusteloosheid, onrustige of snelle ademhaling, reutelende, knetterende geluiden, geopende bek, niet eten, vermageren, slijmen in de bek of neus.
De halsbandleguaan is bijzonder gevoelig voor luchtwegenklachten, dit kan veroorzaakt worden door slechte huisvestingscondities (tocht, te hoge luchtvochtigheid...). Corrigeer deze en ga naar de dierenarts.
- **Constipatie**
Symptomen: weinig of geen mest, weinig eetlust, lusteloos.
Verkeerde voeding, een te koude omgeving of te weinig vochtopname kunnen constipatie veroorzaken. Een lauwwarm waterbad kan de spijsvertering weer op gang te brengen.

² Incontinentie is de mest en urine laten lopen, het niet meer op kunnen houden of controleren van het mesten.

³ Constipatie is het verstopt zitten van de darmen en het niet kunnen mesten.

- **Vestibulaire ziekte: stoornis aan het evenwichtsorgaan**

Symptomen: hoofd optillen, onregelmatige en/of schokkende bewegingen van het lichaam.

De oorzaak is onbekend, maar er wordt gedacht in de richting van een bacteriële of virale infectie. De respons op medicatie is minimaal.

- **Inwendige parasieten** bv. wormen, flagellanten, coccidia

Symptomen: lusteloosheid, verminderde eetlust veranderingen in de ontlasting, die soms donkerder of bloederig kan zijn.

De symptomen zijn niet altijd duidelijk en beperken zich vaak tot algehele lusteloosheid en conditievermindering. Laat halfjaarlijks een mestonderzoek uitvoeren en steeds bij twijfel. Raadpleeg je dierenarts voor geschikte anti-parasitaire middelen.

- **Uitwendige parasieten** bv. bloedzuigende mijten en schimmels

Symptomen: jeuk, irritatie, abscessen en soms verkleuring van de huid, vlekken vaak bij de ogen, onder de kin, op de hals en op de poten, gewrichten en staart.

Bekijk goed de tenen en oogranden. Contacteer steeds je dierenarts voor een correcte diagnose en behandeling.

- **Onvolledig vervellen**

Symptomen: vervellingen zijn onvolledig of duren lang, vaak vernauwing van de huid aan de tenen, nagels, oogleden en bek.

Een lauwwarm waterbad kan uitkomst bieden, dit weekt de oude huid los. Trek nooit zelf de vervellingsresten los en raadpleeg indien nodig een dierenarts voor het diagnosticeren van een onderliggende oorzaak zoals vitamine A-tekort, parasieten, slechte voeding, te droge lucht...

- **Afwijkend gedrag of agressief gedrag**

Symptomen: stereotiep gedrag, vluchtgedrag zoals wegrennen of duwen en krabben aan de wanden, veel bewegen of juist extreem weinig bewegen, apathie. Mogelijk wordt het dier door hormonale veranderingen in het paarseizoen overactief. In andere gevallen heeft het dier last van stress. Stress kost energie en hierdoor zoekt het dier mogelijk langduriger de warmte op. Laat medische oorzaken uitsluiten door je dierenarts. Verbeter de omgeving en voorkom stress.

6 AANKOOP OF ADOPTIE

Halsbandleguanen zijn reptielen die je in een terrarium houdt. Kennis van de behoeften van het dier en technische kennis van terraria is belangrijk. Halsbandleguanen zijn schitterende kijkdieren, maar worden niet graag aangeraakt. Het dier is vinnig, nerveus en heeft bovendien een stevige beet, het zijn daarom geen geschikte reptielen voor kinderen. Ze ontwikkelen snel gezondheidsproblemen (luchtwegen) ten gevolge van onaangepaste huisvesting en gezonde volwassen dieren vanaf de leeftijd van 1 jaar moeten een winterslaap houden. Om een winterslaap correct te induceren en begeleiden is **kennis van re** je een halsbandleguaan als huisdier wilt en of het dier aan die v

De volgende vragen helpen je over de aankoop van een halsbandleguaan na te denken:

- Halsbandleguanen kunnen 10 jaar oud worden; kan je er gedurende deze hele periode voor zorgen?
- Begrijp je dat het geen knuffeldier is, en dat halsbandleguanen niet wensen te worden aangeraakt?
- Heb je genoeg ruimte voor een groot terrarium?
- Begrijp je dat je het dier dagelijks/ elke 2 dagen moet voeren met levende insecten en wekelijks schoonmaakwerk hebt?
- Begrijp je dat deze diersoort een winterslaap moet houden, en dat deze periode goed moet worden voorbereid? Heb je de tijd, kennis en inzet om dit goed te doen?
- Is er een winkel in de buurt die voedseldieren verkoopt, of ben je bereid deze zelf te kweken? Heb je de tijd om het voer aan te kopen en te bereiden?
- Is er iemand die de halsbandleguaan kan verzorgen als je op vakantie gaat?
- Heb je ongeveer 88 euro per maand per dier over voor de voeding en verzorging?

Voor de aankoop of adoptie kan je het best informeren bij meerdere gespecialiseerde opvangcentra, dierenwinkels of kwekers. Het is aan te raden bij meerdere kwekers te gaan kijken voor je een halsbandleguaan koopt. Zo kan je direct zien wat er allemaal komt kijken bij het houden van de dieren. Kies een verkoper bij wie de dieren er gezond uitzien, het terrarium en water proper zijn, alle dieren een eigen lig- en zonneplek hebben en er voldoende ruimte is in het verblijf.

Vergewis je ervan een halsbandleguanensoort te kopen die je in Vlaanderen als huisdier mag houden. Van de familie van halsbandleguanen (*Crotaphytidae*) mag je drie soorten als huisdier houden. Meer info: [Positieve lijst reptielen](#).

Wees kritisch en durf vragen te stellen. Als koper ben je verantwoordelijk voor een goede keuze. Let goed op of de dieren geen verwondingen of vervormingen hebben. Als je verwaarloosde dieren opmerkt, dan kan je dit melden bij de Dienst Dierenwelzijn op het [Meldpunt voor verwaarloosde en mishandelde dieren](#).

Voordat je de halsbandleguaan mee naar huis neemt, moet het terrarium in orde zijn, zodat het warm is en klaar voor de komst van het dier. Na aankoop moet het dier een aantal dagen tot weken wennen aan de nieuwe situatie. Geef het dier rust, want dit is een stresserende periode. Na een week kan je meer toenadering zoeken.

7 KOSTEN

De aankoopprijs van een halsbandleguaan varieert van 40 tot 90 euro, afhankelijk van de leeftijd en eventueel ondersoort.

De aankoop van een terrarium en het meeste toebehoren is een eenmalige investering. Richtprijzen vind je [hier](#).

Maandelijks kost een halsbandleguaan je ongeveer 88 euro voor levend voer, voedingssupplementen, bodembedekking, elektriciteit en water. Als het dier ziek wordt of je wil kweken, kunnen de kosten hoog oplopen.

Wat kost een halsbandleguaan jaarlijks?

Jaarlijkse kosten	Bedrag
Uv-lampen	60 euro
Warmtelampen	20 euro
Bodembedekker	150 euro
Voerkosten, mineralen- en vitaminepoeder	500 euro
Elektriciteit en water	320 euro
Totaal	1050 euro

Postadres

Koning Albert II-laan 15 bus 548
1210 Brussel
vlaanderen.be/dierenwelzijn